

LIFE LÆSØ - genopretning af fuglelivet og den lysåbne natur på Læsø

LIFE11 NAT/DK/00893

After LIFE Conservation Plan

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Indledning

Med det formål at forbedre naturen og fuglelivet i Læsøs lysåbne natur langs kysten indgik Læsø Kommune og Naturstyrelsen et samarbejde om et stort EU-medfinansieret naturprojekt kaldet 'LIFE Læsø'. Projektet blev udført i perioden 2012 – 2018 og omfattede de to Natura 2000-områder DK00FX010 og DK00FX118 - i alt 4.400 ha.

Formålet med LIFE Læsø var:

- at forbedre tilstanden på naturarealerne ved afgræsning, rydning af træer, afbrænding af heder og bekæmpelse af invasive arter
- at gøre en særlig indsats for ynglende og rastende fugle
- at fremtidssikre Læsøs græsning gennem oprettelsen af en Lodsejerforening, som samler mange små lodsejere i et stort fælleskab, som plejer naturarealerne ved græsning med heste køer og får

After LIFE-planen skal sikre en langsigtet forvaltning af projektets aktiviteter til gavn for de målsatte habitater og arter i projektområdet. After LIFE-planen understøtter den nationale forvaltning af Natura 2000-områderne som sker gennem Natura 2000 planer med tilhørende handleplaner. Planerne er specifikt udarbejdet for det enkelte Natura 2000 områder som et redskab til at opnå målsætningerne om gunstig bevaringsstatus for de enkelte naturtyper og arter.

Understående tabel viser målsatte naturtyper og arter i projektområdet:

Målrettet indsats for naturtyperne:	1330 Standenge 2130* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit) 2140* Kystklitter med dværgbusvegetation (klithede) 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer) 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder) 6230* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop 7230 Rigkær
Målrettet indsats for fuglearterne:	Almindelig ryle, <i>Calidris alpina</i> Tinksmed, <i>Tringa glareola</i> Klyde, <i>Recurvirostra avosetta</i> Dværgterne, <i>Sterna albifrons</i> Havterne, <i>Sterna paradisaea</i> Mørkbuget knortegås, <i>Branta bernicla bernicla</i> Lille kobbersneppe, <i>Limosa lapponica</i>

Pleje og drift

Græsning af naturarealer

Græsningen af de lysåbne naturarealer er et vigtigt element i at bevare Læsøs store åbne naturområder, som levested for mange planter og fugle.

Lodsejerforeningen har ved projektets afslutning 115 medlemmer og drifter 2.500 hektar af projektområdet med afgræsning, og foreningen arbejder for at udvide medlemskabet yderligere.

Foreningen koordinerer afgræsningen, ansøger om græsningstilskud og vedligeholder hegn. Foreningens egen flok af Galloway-kvæg og får plejer fremadrettet naturarealerne sammen med private dyreejeres

køer, heste og får. Foreningens besætning tilpasses efter antallet af privatejede dyr tilmeldt foreningen. I nogle områder hvor det ikke er muligt at sætte hegn på grund af andre interesser plejer lodsejerforeningen arealerne med hyrde og får.

For at opnå den mest hensigtsmæssige afgræsning arbejdes der med at optimere græsningstryk, afgræsningsperiode samt anvendelse af de dyr som giver den bedste naturpleje på den givne lokalitet.

Rydning af træer og opvækst

I områder hvor dyrenes græsning ikke er tilstrækkelig til at holde uønsket opvækst af træer og buske nede kan der opstå et behov for rydning for at undgå tilgroning.

Fjernelse af opvækst udføres som udgangspunkt som en del af lodejerforeningens daglige drift manuelt eller mekanisk afhængig af lokaliteten – kuperet terræn, våd/tør natur, fortidsminder, myreturer eller fritliggende sten.

Hvor omfanget af rydningerne overstiger foreningens daglige drift vil Naturstyrelsen være behjælpelig på egne arealer og Læsø Kommune på egne og private arealer.

Bekæmpelse af invasive arter

Der er behov for en vedvarende og forsæt bekæmpelse af de invasive arter rynket rose og engelsk vadegræs.

På Naturstyrelsens arealer i områder hvor vadegræs og rynket rose allerede er bekæmpet skal bekæmpelsen følges op. Naturstyrelsen vil yderligere forsætte bekæmpelsen på egne større og sammenhængende arealer, hvor engelsk vadegræs ikke er bekæmpet. Bekæmpelsen skal ske med udgangspunkt i de praktiske erfaringer og metoder anvendt i LIFE-projektet.

For at sikre lokal og politisk opbakning til bekæmpelse af invasive arter på private arealer har Læsø Kommune til hensigt at udarbejde en strategi for bekæmpelse af invasive arter. Strategien skal fungere som en handleplan og skal vedtages politisk.

Afbrænding

Afbrænding er et vigtigt redskab til at bevare særligt lyngen på hederne. Naturstyrelsen vil forsæt fortage mosaikafbrændinger på egne arealer efter behov. Læsø Kommune arbejder for at anvende afbrænding som indsats på private arealer der egner sig til det.

I LIFE-projektet er opbygget et godt samarbejde mellem Læsø Kommune og Naturstyrelsen om afbrænding. En samarbejdsaftale mellem parterne tilstræbes, således at opgaven kan løses i fællesskab. Yderligere ønskes frivillige forsæt inddraget i indsatsen for at gøre afbrændingen mere effektiv samt for forsæt at skabe bevidsthed om naturplejen hos de frivillige.

Regulering af ræv, mink og krage

Naturstyrelsen vil forsætte samarbejdet med gruppen af frivillige reguleringsjægere. Naturstyrelsen hjem søger reguleringstilladelse til de frivillige på egne arealer.

Lodejerforeningen

Lodejerforeningen skal forsæt fungere som selvstændig foreningen med naturpleje som hovedformål.

Lodejerforeningens bestyrelse og driftsleder arbejder med:

- Administration af forpagtningsaftaler med lodejere
- Administration af aftaler med dyreholdere.

- Koordinering af græsning.
- Forvaltning af Lodsejerforeningen egen besætning af kvæg og får.
- Ansøgninger om tilskud til græsning i en fælles ansøgning, der dækker alle medlemmer.
- Vedligeholdelse og etablering af hegn.
- Gør fælles indkøb af tjenester og varer.
- Sikre, at medlemmerne overholder forskrifter vedrørende natur, miljø, landbrug og mere.
- Afsætning og salg af kød.

Monitering

Naturtyper og arter vil forsat blive overvåget gennem det nationale overvågnings program NOVANA.

Information og formidling

Det er vigtigt at forklare det arbejde og de metoder der anvendes til at passe på naturen. Læsø Kommune planlægger at fokusere endnu mere på at kommunikere både resultaterne af LIFE-projektet samt den efterfølgende pleje.

Læsø Kommune vil fremadrettet arrangere offentlige guidede naturture hele sommeren og forklare hvordan arbejdet med naturen planlægges og udføres for at opretholde resultaterne af projektet.

Naturstyrelsen vil efter projektets afslutning opdatere informationstavlerne i projektområdet, så de bliver tidssvarende.

Fremtidigt samarbejde mellem projektparterne

Lodejerforeningen, Læsø Kommune og Naturstyrelsen vil forsat samarbejde om at sikre den bedst mulige pleje for at leve op til Natura 2000-planernes mål om gunstig bevaring status for naturtyper og arter. Herunder have fortsat fokus på tilgroning, korrekt afgræsning, fortidsminder og invasive arter.

Finansiering

- Naturstyrelsens og Læsø Kommunes driftsbudget
- Lodsejerforenings indkomst fra græsningstilskud og indkomst fra salg af kød.
- Eventuelt suppleres med hjem søgning af fondsmidler eller lignende til særlige tiltag